

Burgerjury in Oude IJsselstreek

VNG-magazine 19 maart 2010

In het kader van de deelname van de gemeente aan *In actie met burgers!* kozen de raadsfracties in Oude IJsselstreek voor een burgerjury als experiment om het samenspel tussen inwoners, gemeentelijke organisatie en de politiek te verbeteren. Een burgerjury is in Nederland een relatief nieuw participatie-instrument. Om tot bruikbare adviezen te komen, moet volgens een vaste aanpak gewerkt worden. In Oude IJsselstreek beraadslaagden inwoners op zaterdag 6 februari jl. over de gemeentelijke voorzieningen.

Een burgerjury is een instrument waarbij burgers tijdens een bijeenkomst tot een advies komen over een bepaald onderwerp. In Oude IJsselstreek luidde de vraag: *Bent u tevreden met de huidige verdeling van gemeentelijke middelen en gemeentelijke voorzieningen over de vijftien kernen van de gemeente Oude IJsselstreek? Is een aanpassing van deze verdeling*

gewenst? Zo ja, wat zou er in de verdeling moeten veranderen? Het presidium verwoordde de probleemstelling in grote lijnen en de Radboud Universiteit formuleerde de uiteindelijke vraag. Jan Finkenflügel, lid van het raadspresidium in de gemeente en het Algemeen Bestuur van de VNG, vond het in aanvang een spannend experiment: "De raad vraagt expliciet de mening van inwoners. Ik was benieuwd wat daaruit zou komen en hoe onderbouwd de mening zou zijn." Volgens raadsgriffier Jeroen van Urk is de burgerjury een experiment binnen een experiment: "De rol van de raad is de eigenlijke reden dat wij experimentgemeente zijn. Want hoe reageert de politiek nadat zij een vraagstelling buiten de politieke arena heeft geplaatst?"

Onder de vlag van *In actie met burgers!* zijn zo'n honderd gemeenten heel 2009 met elkaar opgetrokken in zeventien lokale proeftuinen burgerparticipatie. Twaalf experimenten van gemeenten hebben bijzondere aandacht en ondersteuning gekregen, waaronder de gemeente Oude IJsselstreek.

“Burgers worden mondiger en willen serieus genomen worden”

Afspiegeling van de samenleving

Een burgerjury vraagt om een zorgvuldige aanpak in samenwerking met een onafhankelijke organisatie. De gemeente Oude IJsselstreek werkte samen met Monique Leyenaar, hoogleraar Vergelijkende politicologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen, en haar collega Kees Niemöller. Leyenaar is expert op het gebied van burgerjury's: "Het instrument bestaat uit drie kenmerken. De jury is een doorsnede van de lokale samenleving. Ten tweede krijgen de leden vooraf en gedurende de dag uitgebalanceerde informatie over het te bespreken onderwerp. Tot slot discussiëren de burgerjuryleden met elkaar waarbij iedereen voldoende tijd krijgt voor meningsvorming en eigen spreektijd heeft." Voor Leyenaar doet een burgerjury recht aan de huidige ontwikkelingen: "Burgers worden mondiger en willen serieus genomen worden. Dit rijmt niet met alleen een keer in de vier jaar naar de stembus gaan. De interactieve vorm van een burgerjury, waarin een afspiegeling van de samenleving goed geïnformeerd een advies uitbrengt, is heel veel waard."

In Oude IJsselstreek zijn de leden van de burgerjury gekozen op leeftijd, opleiding en geslacht. Ook moesten de vijftien kernen van de gemeenten vertegenwoordigd zijn. Naar aanleiding van een brief van de burgemeester aan een steekproef van 5.000 inwoners, gaven 220 mensen aan mee te willen doen. Vervolgens hebben Leyenaar en Niemöller 70 mensen geselecteerd, waarvan uiteindelijk 62 mensen zijn gekomen. Leyenaar was tevreden over de representativiteit: "Alle leeftijden, opleidingsniveaus en kernen waren goed vertegenwoordigd. En heel belangrijk, 73% was niet actief in de politiek." Toen Finkenflügel zag hoe gedegen het experiment opgepakt werd, verdween zijn spanning: "Door de vraagstelling gaven mensen heel gericht hun mening. Ik vond de burgerjury vooral inspirerend in plaats van veroordelend. Dat is me opgevallen en meegevallen."

De dag in Oude IJsselstreek bestond uit drie gespreksrondes aan vijf gesprekstafels, die ieder begeleid werden door een onafhankelijke moderator. Tussendoor was er een vragenronde aan de wethouder financiën als 'getuige-deskundige' en aan deskundige beleidsmedewerkers van de gemeente. In een algemene slotzitting kwam gezamenlijk het adviesrapport voor de gemeenteraad tot stand. Om de onafhankelijkheid te kunnen garanderen, waren er verder geen politici betrokken. Geïnteresseerden konden meekijken in een andere ruimte en er is een compilatie-DVD gemaakt.

Kort na de verkiezingen heeft de burgerjury in Oude IJsselstreek het advies uitgebracht. Dit is naar alle fracties gegaan om te gebruiken in de coalitieonderhandelingen. Van Urk: "Dit heeft het raadspresidium vooraf toegezegd en ook komt het advies op de agenda van de gemeenteraad." Finkenflügel geeft aan dat er hele praktische tips in staan die snel uitvoerbaar zijn: "Maar het is vooral interessant om te zien wat de raad met de adviezen gericht op de grotere keuzes gaat doen."

Benieuwd welke lessen gemeenten hebben geleerd van een jaar *In actie met burgers!* en hoe u deze kunt vertalen naar uw eigen praktijk? Bestel dan het tijdschrift *'In actie'* via de website www.inactiemetburgers.nl. Op de website vindt u verdieping, achtergrondverhalen en contactgegevens van betrokkenen. Verder organiseert *In actie met burgers!* in 2010 onder meer diverse regionale bijeenkomsten over burgerparticipatie voor (nieuwe) gemeentebestuurders. In juni 2010 komt een praktische publicatie voor colleges en raden uit.

